

Právnické osoby v kultúre

Dobre
spravovaná
kultúra

Ing. Marcel Čas, PhD.

Inštitút kultúrnej politiky

Mgr. Zuzana Borošová

Mgr. Zuzana Ivašková

poradkyňa ministerky kultúry

Hlavný organizátor:

Spolupráca:

PKKP

ikp

ÚRAD SPĽNOMOCNENCA VLÁDY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY
PRE ROZVOJ OBČIANSKEJ SPOLOČNOSTI

PRAVIDLÁ:

SOM TU A TERAZ

MÔZEM SA ZABÁVAŤ

PROTIREČENIA SU OK

DÔVERA A VZAJOMNÁ A V PROCES

SME TU NAVZAJOM PRE SEBA

PRISPIEVAM VLASTNOU PERSPEKTÍVOU

PYTAM SA, KEĎ POTREBUJEM

POČUVAM SRDCOM A ROZUMOM

PROGRAM

12:30 – 14:30

Právnické osoby v kultúre

12:30 Zhrnutie výstupov za pracovnú skupinu

13:00 Diskusie pri stoloch

13:50 Zdieľanie za stoly, závery a odporúčania

14:25 Čo ďalej?

Definícia
právnických
osôb v kultúre

19. 9. 2023

Hlavný organizátor:

Spolupráca:

ÚRAD SPLNOMOCNENCA VLÁDY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY
PRE ROZVOJ OBČIANSKEJ SPOLOČNOSTI

Problém

- Problematická identifikácia aktérov/aktérok v kultúre
- Sťažené prijímanie opatrení zameraných na sektor
- Potreba vymedzenia PO v KKP

Ciele

- Definovať PO činné v KKP
- Navrhnuť spôsob verifikácie a udeľovania štatútu
- Posúdiť vhodnosť právnych foriem pre kultúrne inštitúcie

Výstupy

- Definícia právnických osôb v kultúre a kreatívnom priemysle – návrh na základe medzinárodného porovnania
- Zoznam registrov a zoznamov PO a FO v KKP
- Analýza bariér rozvoja kultúrnych organizácií v nadväznosti na právne formy

NACE / REGISTRE

- Klasifikácia ekonomických činností SK-NACE podľa Štatistického úradu Slovenskej republiky.
- MK SR definovalo činnosti považované za kultúrne a kreatívne na základe medzinárodného porovnania (Satelitní účet kultury ČR, Measuring CCS, Eurostat).

Registre a pokrytie NACE

Názov zoznamu	Počet subjektov v registri	Odhadnutá naplnenosť registra, v %	Súvisiace KKP NACE
Zoznam knižníc	5306	100%	91.01 - Činnosti knižníc a archívov
Register múzeí a galérií Slovenskej republiky	118	100%	91.02 - Činnosti múzeí
Evidencia divadiel a evidencia hudobných inštitúcií	56	30,6%	90.01 - Scénické umenie 90.02 - Podporné činnosti súvisiace so scénickým umením 90.04 - Prevádzka kultúrnych zariadení
Evidencia kultúrno-osvetových zariadení	150	100%	Všeobecné verejné služby (nie KKP NACE)
Evidencia kultúrnych organizácií národnostných menšín	282	26%	
Zoznam kolektívov a jednotlivcov ZUČ (časť kolektívy)	406	-	
Evidencia spravodajských webových portálov	108	-	
Rozhlasové vysielanie	41	87,2%	60.10 - Rozhlasové vysielanie
Televízne vysielanie (klasická televízia)	157	-	60.20 - Vysielanie televízie a predplatené programy televízie
Vysielanie výhradne prostredníctvom internetu (internetová televízia)	7	-	60.20 - Vysielanie televízie a predplatené programy televízie

Názov zoznamu	Počet subjektov v registri	Odhadnutá naplnenosť registra, v %	Súvisiace KKP NACE
Platformy na zdieľanie videí	1	-	59.13 - Distribúcia filmov, videozáznamov a televíznych programov
Zoznam výrobcov slovenských audiovizuálnych diel	348	21,1%	59.11 - Výroba filmov, videozáznamov a televíznych programov 59.12 - Podporné činnosti súvisiace s výrobou filmov, videozáznamov a televíznych programov
Zoznam distributérov audiovizuálnych diel	104	-	59.13 - Distribúcia filmov, videozáznamov a televíznych programov
Zoznam prevádzkovateľov audiovizuálnych technických zariadení (kiná)	165	-	59.14 - Premietanie filmov
Zoznam nezávislých producentov	68	-	
Vysielanie výhradne prostredníctvom internetu (internetová televízia)	7	-	60.20 - Vysielanie televízie a predplatené programy televízie
Platformy na zdieľanie videí	1	-	59.13 - Distribúcia filmov, videozáznamov a televíznych programov

Názov zoznamu	Počet subjektov v registri	Odhadnutá naplnenosť registra, v %	Súvisiace KKP NACE
Evidencia periodickej tlače	1492	-	
Evidencia elektronických periodických publikácií	230	-	
Zoznam prevádzkovateľov mediátok	7	-	
Zoznam poskytovateľov elektronických komunikácií (internetoví provideri)	974	-	
Poskytovatelia audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie (VOD)	132	-	60.20 - Vysielanie televízie a predplatené programy televízie
Prevádzkovanie retransmisie	138	-	

Činnosti NACE bez registra

Výroba a maloobchod s produktmi KKP

- 18.20 - Reprodukcia záznamových médií
- 32.12 - Výroba šperkov a podobných predmetov
- 32.20 - Výroba hudobných nástrojov
- 47.61 - Maloobchod s knihami v špecializovaných predajniach
- 47.62 - Maloobchod s novinami a kancelárskymi potrebami v špecializovaných predajniach
- 47.63 - Maloobchod s audio- a videonahrávkami v špecializovaných predajniach

Prevádzkovanie historických pamiatok

- 91.03 - Prevádzkovanie historických pamiatok a budov a podobných turistických zaujímavostí

Vydavateľstvá produktov KKP

- 58.11 - Vydávanie kníh
- 58.13 - Vydávanie novín
- 58.14 - Vydávanie časopisov a periodík
- 58.21 - Nakladateľstvo v oblasti počítačových hier
- 59.20 - Príprava a zverejňovanie zvukových nahrávok

Poskytovanie služieb v oblasti KKP

- 63.91 - Činnosti spravodajských agentúr
- 71.11 - Architektonické činnosti
- 73.11 - Reklamné agentúry
- 74.10 - Špecializované dizajnérske činnosti
- 74.20 - Fotografické činnosti
- 74.30 - Prekladateľské a tlmočnicke činnosti
- 77.22 - Prenájom videopások a diskov

Umelecká tvorba a umelecké vzdelávanie

- 85.52 - Umelecké vzdelávanie
- 90.03 - Umelecká tvorba

Čo zostalo neprediskutované?

- V1: Prediskutovanie a aktualizácia zoznamu registrov a naplnenosti
- V2: Rozhodnutie, či sa vytvorí jeden register pre všetky subjekty KKP, alebo či sa vytvoria registre pre subjekty, ktoré v súčasnosti žiadny register nemajú.
- V3: Prediskutovanie výstupu s aktérmi a doplniť ho o návrhy na zlepšenie, ak už nie sú súčasťou opatrení Stratégie KKP 2030.

Bariéry rozvoja kultúrnych organizácií - v kontexte právnych foriem

- Prehľad identifikovaných bariér (zo zriadenej aj nezriadenej kultúry)
- Príklad “VKI” z ČR, zatiaľ neposkytuje riešenie
- Pokiaľ je vôľa na zmenu, ponúkajú aj existujúce právne formy riešenia
- Je potrebné formulovať požiadavky na potrebné zmeny, pokiaľ SKKP2030 nerieši

Východiská

- Roky diskutujeme o potrebe transformácie príspevkových a rozpočtových organizácií (o.i. stratégia 2005)
- Medzi opatreniami aktuálnej stratégie (2023) je aj potreba analýzy a prehodnotenia právnych foriem kultúrnych organizácií (tak zriaďovaných, ako nezriaďovaných) s cieľom zlepšenia ich fungovania.
- Často nesprávne pripisujeme určitej právnej forme jej naviazanosť na zriaďovateľa/zakladateľa - štát aj samospráva môže participovať aj v právnických osobách súkromného práva ako zakladateľ, akcionár, majiteľ obchodného podielu a pod. - či už ide o nadácie, neziskové organizácie, spoločnosti s ručením obmedzeným.
- Existuje potreba a jasne popísaná objednávka po zmene? Vieme zmenu uskutočniť v rámci existujúcich noriem, alebo potrebujeme novú právnu formu?

Typológia kultúrnych organizácií

Subjekty
verejného
práva

Subjekty
súkromného
práva

„Zriaďované“

príspevkové a rozpočtové verejné
kultúrne organizácie

verejnoprávne kultúrne inštitúcie
zriadené na základe
samostatného zákona (umelecké
fondy, rozhlas a televízia a pod.)

vzdelávacie a vedecké inštitúcie
(verejné vysoké školy,
akademické ústavy)

zahraničné kultúrne inštitúty
pôsobiace na Slovensku (ako aj
slovenské kultúrne inštitúty
pôsobiace v zahraničí)

„Nezriaďované“

mimovládne neziskové
organizácie pôsobiace v oblasti
kultúry (prevažne občianske
združenia)

podnikateľské subjekty

fyzické osoby - podnikatelia
(živnostník, slobodný umelec a i.)

fyzické osoby -
neinštitucionalizovaní jednotlivci

cirkvi a náboženské spoločnosti
(napr. vo vzťahu k vlastníctvu
kultúrnych pamiatok)

*neziskové
organizácie,*

*nadácie,
neinvestičné
fondy*

*privátne
spoločnosti
(s.r.o.,
a.s. a i.)*

ziskové
neziskové

Hlavný organizátor:

Spolupráca:

ÚRAD SPLNOMOCNENCA VLÁDY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY
PRE ROZVOJ OBČIANSKEJ SPOLOČNOSTI

Najväčšia zhoda o bariérach rozvoja - zriadená

Identifikovaný problém	Riešenia: (1) Zmena právnej formy/ (2) Zmeny v súčasnej legislatíve / (3) Problém nevyužitej príležitosti existujúcej právnej formy / (4) Iné
<p>“Možnosť viacerých zriaďovateľov” – chápaná ako možnosť rozloženia zodpovednosti (identifikované aj MK SR, SK 8, HMBA),</p>	<p>(1) V prípade záujmu vhodná forma neziskovej organizácie zriadenej viacerými subjektami.</p>
<p>“Kontrolná činnosť zriaďovateľa” – chápaná ako absencia strategickej vízie a nastavenie záväzných výsledkovo orientovaných ukazovateľov (identifikované aj MK SR, SK 8, HMBA).</p>	<p>(3) Skôr nevyužitá príležitosť – potreba zdieľať skúsenosti medzi aktérmi.</p> <p>(2) SK8 navrhuje zmeny v súčasnej legislatíve</p>

Najväčšia zhoda o bariérach rozvoja - nezriadená

Identifikovaný problém	Riešenia: (1) Zmena právnej formy/ (2) Zmeny v súčasnej legislatíve / (3) Problém nevyužitej príležitosti existujúcej právnej formy / (4) Iné
Najvypuklejším problémom smerom k udržateľnosti je absencia dlhodobého zamestnávania (prieskum pre Anténa, 2023)	(4) nutné prediskutovať možnosti financovať mzdové výdavky pri existujúcich zdrojoch a hľadať doplnkové formy financovania z verejných zdrojov popri súťaži o dotácie
Možnosť inštitucionalizácie – trajektória inštitúcií k stabilite na SK po 1989 (príklady ako Danubiana, Csemadok, Múzeum dizajnu a pod.)	(4) potrebné analyzovať potreby inštitucionálne sa profesionalizovať u aktérov. Pomohlo projektové viac-ročné financovanie od 2018? Ako riešiť absenciu majetkového vzťahu k infraštruktúre (nezriedka komerčný nájom)?

Najväčšia zhoda o bariérach rozvoja

Aké iné bariéry považujete za kľúčové v nadväznosti na právnu formu
vašej organizácie?

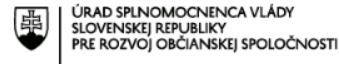
Hlavný organizátor:

Spolupráca:

PKKP

i k p

VKI prípadová štúdia

prebratie výhod z existujúcich právnych foriem, upravené pre špecifické potreby kultúrneho sektora

2013 – prvý návrh Zákona o verejných kultúrnych inštitúciách z iniciatívy *Asociace profesionálných divadel*

2016 - predložený senátu, neschválený

2023 - návrh *Zákona o verejných kultúrnych inštitúciách* - v štádiu spracovania pripomienok po MPK

- **argumenty:** spoluzakladanie (viac zakladateľov funguje v Nemecku, Švajčiarsku, Rakúsku...) - štát/ samospráva / viaceré úrovne územnej samosprávy / kombinácia s MNO či súkromnými spoločnosťami, kooperatívne financovanie - priame príspevky a dotácie zakladateľmi, možnosť priebežného viaczdrojového financovania, zníženie politického vplyvu zakladateľa
- **riešenie:** umožňuje založenie VKI len štátom a samosprávou - miestnou, regionálnou, úplne vylúčili subjekty súkromného práva, dobrovoľná možnosť transformácie PO, ak založia VKI aspoň 2 samosprávy, štát vstúpi priamym financovaním
- **stav:** nespokojnosť kultúrnej obce a nízky záujem - kraje a obce minimálne, zo štátnych PO prejavila záujem len jedna organizácia, návrh nerieši zadefinované problémy, návrh nenadväzuje VKI na nové mechanizmy / pravidlá dotačnej politiky
- **upozornenie:** neboli dostatočne vyhodnotené existujúce právne formy, ktoré by vedeli vyriešiť pomenované problémy
- **ponaučenie:** ak má vzniknúť nová právna regulácia musí byť identifikovaná potreba a jasne popísaná objednávka po takejto normotvorbe

Čo ponúkajú existujúce právne formy

1. Príspevková organizácia:
 - a. (+) jednoduché, verejná správa na to zvyknutá, relatívna istota financovania.
 - b. (-) štruktúra riadenia (bez správnej/dozornej rady), obmedzenia zákona 553 na odmeňovanie, neflexibilné možnosti financovania (nemôžeš brať úver napr.), nemožnosť transformácie na inú právnu formu, či zlučovania
2. Nezisková organizácia:
 - a. (+) kolektívne vedenie, väčšia finančná kontrola, postavené na fundraising a flexibilné zdroje financovania, 2%
 - b. (-) potreba zmluvného vzťahu zakladateľ – subjekt, netradičný subjekt – chýba zvyk, citlivejšie na podnikateľskú činnosť
3. Obchodná spoločnosť:
 - a. (+) kolektívne vedenie, väčšia finančná kontrola, flexibilita vo financovaní/odmeňovaní/externých spoluprákach, odpočty DPH
 - b. (-) potreba zmluvného nastavenia finančného vzťahu zakladateľ – subjekt, platby s DPH, komplikovanejšie riešenie investícií do majetku, rizikovejšie na zneužitie v prípade politických vplyvov

Čo ponúkajú existujúce právne formy

na účely prevádzkovania
kultúrnej organizácie je
vhodných viacero
súčasných foriem
právnických osôb podľa
individuálnych potrieb
zriaďovateľa

v prípade potreby je možné
iniciovať legislatívne úpravy
v právnych normách pre
lepšie využitie existujúcich
právnych foriem v praxi

Založenie organizácie

nadácia

*akciová
spoločnosť*

*nezisková
organizácia*

Transformácia (zrušenie/založenie)

*spoločnosť
s ručením
obmedzeným*

Spoluzaloženie viacerými subjektmi

Okrúhle stoly 13:00 - 13:50

Definícia a registre

Čo funguje dobre a čo treba zlepšiť/zmeniť? Čo by prinieslo spojenie do jedného registra?

Právne formy – iné bariéry

Áké bariéry pre rozvoj organizácie pociťujete, ktoré súvisia s právnou formou, a ako by ste ich preferovali zmeniť - výhody / nevýhody?

Právne formy – legislatívne bariéry

Ak považujete za nevhodnú formu príspevkovej organizácie, akú inú formu právnickej osoby preferujete, príp. prečo?

**Ďakujeme za
pozornosť!**

Sú nejaké otázky?

Dobre
spravovaná
kultúra

19. 9. 2023

Čo ďalej?

- Zápis a odporúčania pre vedenie MK SR
- Fórum Stratégie rozvoja KKP 2030 – budeme zisťovať stupeň záujmu zúčastňovať sa na implementácií
- Expertné skupiny plánujeme pokračovať v náväznosti na tému stratégie

**Ďakujeme za
pozornosť**

Ing. Marcel Čas, PhD.

Inštitút kultúrnej politiky

Dobre
spravovaná
kultúra

19. 9. 2023